

การเรียนรู้ศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือ
เพื่อสืบสานมรดกภูมิปัญญาไทย (Soft Power)
Mastery of Dual-Sword Combat for the Preservation
of Thai Cultural Heritage (Soft Power)

พงศ์ธร แสงวิภาค

ภาควิชาพลานามัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง E-mail: ramuniversity42@gmail.com

สหชัย ชัชวาลย์

ภาควิชาพลานามัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง E-mail: Sahachai.c@rumail.ru.ac.th

อุมพร งามมีฤทธิ์

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ฝ่ายมัธยม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

E-mail: umaporn.n@ds.ru.ac.th

วัชร รุ่งสว่าง

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ฝ่ายมัธยม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

E-mail: Watchara.r@ds.ru.ac.th

สิริวิภา หาสน์ศรี

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ฝ่ายมัธยม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

E-mail: siriwipa.h@ds.ru.ac.th

Pongtorn Sangwipark

Department of Physical Education, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

E-mail: ramuniversity42@gmail.com

Sahachai Chatchawan

Department of Physical Education, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

E-mail: Sahachai.c@rumail.ru.ac.th

Umaporn Ngmmeerit

Demonstration School of Ramkhamhaeng University, E-mail: umaporn.n@ds.ru.ac.th

Watchara Rungsawang

Demonstration School of Ramkhamhaeng University, E-mail: Watchara.r@ds.ru.ac.th

Sirivipa Hasadsri

Demonstration School of Ramkhamhaeng University, E-mail: siriwipa.h@ds.ru.ac.th

รับเข้า : 3 ตุลาคม 2568 แก้ไข : 4 มีนาคม 2569 ตอรับ : 11 มีนาคม 2569

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือ โดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรม และรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงโดยเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ลงทะเบียนเรียนวิชาดาบสองมือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 36 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่มีข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้และทักษะเกี่ยวกับศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือ และการเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรม โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความรู้และทักษะเกี่ยวกับศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ และได้เห็นคุณค่าทางด้านวัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อเจตคติที่ดีทางด้านจิตใจ อีกทั้งศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือยังได้นำไปถ่ายทอดผ่านการแสดงในงานงานสานศิลปสืบวัฒนธรรม มรดกภูมิปัญญาไทย (Soft Power) ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ นำไปสู่การอนุรักษ์และเผยแพร่เพื่อให้เป็นที่ยอมรับต่อไป

คำสำคัญ: การเรียนรู้ ศิลปะการต่อสู้ ดาบสองมือ

Abstract

This study aimed to enhance students' knowledge and skills in the art of dual-sword combat through self-directed learning, and investigate their satisfaction regarding their awareness of cultural values and the preservation of Thai national arts and cultural heritage. Thai national arts and culture for posterity. The sample, selected through purpose sampling, comprised of 36 students from Ramkhamhaeng University who took the Dual-Sword Combat course during the second semester of the 2024 academic year.

The research instrument employed in the study was a semi-structured interview with questions regarding knowledge and skills in dual-sword combat and cultural appreciation. Qualitative data analyzed through content analysis revealed that students possessed knowledge and skills in the art of dual-sword combat which they could apply to their daily lives. They also recognized its cultural value influencing positive mental attitudes. Furthermore, the art of dual-sword combat was conveyed through performances at the Thai Cultural Heritage (Soft Power) event, creating pride and ensuring its preservation and dissemination for further recognition.

Keywords: Mastery, Martial Arts, Dual-sword Combat

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในยุคดิจิทัลส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อพฤติกรรมในการใช้ชีวิต รวมถึงการเรียนรู้ โลกแห่งการเรียนรู้ได้พัฒนาไปอย่างมากจากการที่มีระบบอินเทอร์เน็ตและการพัฒนาของเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งระบบเครือข่าย ความรู้ออนไลน์มีการขับเคลื่อนอย่างเห็นได้ชัด ระบบอินเทอร์เน็ตจะมีบทบาทมากขึ้นช่วยให้คนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลความเจริญหรือในภูมิภาคที่มีข้อจำกัดในการเดินทางยังสามารถเข้าถึงความรู้ได้ในทุกที่ทุกเวลา ในขณะที่การเรียนรู้ในพื้นที่ที่ได้ปฏิบัติจริงซึ่งยังเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยพัฒนาเสริมทักษะด้านต่าง ๆ ในหลากหลายมิติ นวัตกรรมเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้มีการพัฒนาไปอย่างมากรวมทั้งด้านการเรียนรู้และมิตรอบข้าง (สุภาวดี ลาภเจริญ, 2567, หน้า 17) การเรียนรู้ตลอดชีวิต ในโลกยุคการเรียนรู้สมัยใหม่สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นกระบวนการที่ไม่สิ้นสุด ที่ผู้ที่ต้องการพัฒนาความรู้และทักษะของตนเองสามารถทำได้ตลอดระยะเวลา (OKMD, 2568) นอกจากนี้การเชื่อมโยงวัฒนธรรมซึ่งถือได้ว่าเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญของซอฟต์แวร์ (Soft Power) ที่ได้รับความสนใจเกิดเป็นกระแสสังคมให้พูดถึงอยู่ในขณะนี้ ซึ่งถูกมองว่าเป็นรูปแบบของการแข่งขันแล้วยังมีการเชื่อมโยงศิลปะการต่อสู้และวัฒนธรรมไทยเพื่อให้เข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่นในเรื่องการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อการพัฒนาด้านศิลปวัฒนธรรม อีกทั้งการปลูกฝังให้คนไทยได้มีความตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทย วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีการผสมผสานกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมกับภารกิจด้านอื่น ๆ เพื่อที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นชาติ เป็นเผ่าพันธุ์

มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นสถาบันอุดมศึกษาของภาครัฐที่ส่งเสริมความเสมอภาคทางการศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่จะเข้าศึกษาสามารถเลือกเรียนในหลักสูตรได้ตามความถนัดและความสนใจของตนเอง หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตหลักสูตร 4 ปี คณะศึกษาศาสตร์เป็นหลักสูตรที่ไม่มีการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะทางของผู้ที่จะเข้าศึกษา ทำให้ผู้เข้ามาศึกษาหรือนักศึกษามีลักษณะที่มีความหลากหลาย อาทิ เช่น มีความแตกต่างกันในเรื่องอายุ ภูมิหลัง สังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น ซึ่งจะนำมาสู่การจัดการเรียนการสอนบนพื้นฐานของความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยจำเป็นต้องมีสื่อกลางที่จะช่วยให้นักศึกษามีความเข้าใจและตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม และสามารถที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมร่วมมหาวิทยาลัยได้อย่างมีความสุข

วิชาเอกพลศึกษามีการจัดการเรียนการสอนรายวิชาหลักและวิธีการสอนดาบสองมือ (GAS 3502/RPE 3502) เป็นวิชาเรียนในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาพลศึกษา ในกลุ่มกีฬาไทยที่มีความสำคัญในการปลูกฝังให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย ดังที่ เอกวิทย์ วัฒนกลาง (ม.ป.ป., หน้า 25) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายทอดและปรับปรนวัฒนธรรมให้สมสมัยว่า วัฒนธรรมเป็นมรดกตกทอดของกลุ่มชนมาโดยตลอดไม่ว่ายุคใดสมัยใด การต่อสู้เพื่อปรับปรนวัฒนธรรมให้กับปัญหาความจำเป็นใหม่ ๆ ทางเศรษฐกิจ ทุกคนในสังคมเป็นเจ้าของวัฒนธรรม หน่วยงานราชการไม่ได้เป็นผู้กำหนดวัฒนธรรม แต่ต้องเป็นผู้ส่งเสริมดูแลวิถีทางให้การพัฒนาวัฒนธรรมให้เป็นไปอย่างถูกต้องบนพื้นฐานที่มีอยู่ดั้งเดิม และเหมาะสมกับความจำเป็นใหม่ ๆ ในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งประเทศไทยก็มีมรดกที่ตกทอดมาอย่างยาวนานรูปแบบหนึ่ง คือ ดาบสองมือ ซึ่งจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันกับศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวของ

ไทย สอดคล้องกับที่ (ศรีประภา แม่นสงวน, 2532, หน้า 2) ได้กล่าวว่า ดาบสองมือเป็นกีฬาประเภทการต่อสู้ป้องกันตัวดั้งเดิมของไทยชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเล่นกระบี่กระบองและได้ดัดแปลงมาจากลักษณะและรูปแบบการรบในสมัยโบราณ

จากข้อมูลที่มีผู้วิจัยมีในเบื้องต้นรายวิชาหลักและวิธีการสอนดาบสองมือ (GAS 3502/RPE 3502) พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดในแต่ละภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีความแตกต่างกันทั้งภาษาถิ่น วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ รวมถึงบริบทอื่นที่เกี่ยวข้องกับลักษณะเฉพาะถิ่นของตนเอง โดยนักศึกษามีความสนใจในการที่จะอนุรักษ์ศิลปะการต่อสู้ของไทยที่เป็นศาสตร์ทางแขนงดาบสองมือที่มีคุณค่า โดยการจัดการเรียนการสอนจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนดำเนินการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองตามความสนใจและความถนัดที่มีต่อศิลปะการต่อสู้ที่เป็นศาสตร์ทางแขนงดาบสองมือ เพื่อต้องการที่จะสร้างความตระหนักถึงคุณค่านำมาซึ่งการอนุรักษ์และหวงแหน ซึ่งการเรียนการสอนในชั้นเรียนจะเน้นที่การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Instruction Emphasizing Learning Process) เพราะจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเลือกหัวข้อเนื้อหา วิธีการ และสื่อการเรียนรู้ได้ตามความสนใจของตนเอง โดยมีตัวบ่งชี้ของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ (1) ผู้เรียนมีการเลือกหัวข้อ เนื้อหา วิธีการ และสื่อการเรียนการสอนได้ตามความสนใจหรือความถนัด (2) ผู้สอนมีการจัดเตรียมหรือออกแบบเนื้อหา วัสดุ สื่อ กิจกรรมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง (3) ผู้สอนมีการพูดคุยกับผู้เรียนเกี่ยวกับการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยให้คำแนะนำหรือให้ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหา วิธีการ และสื่อการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเลือก (4) ผู้เรียนดำเนินการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง (5) ผู้สอนมีการพบปะพูดคุยกับผู้เรียนเป็นระยะๆ มีการนำเสนอผลงานการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และอภิปรายในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจและความถูกต้องของความรู้ มีการชี้แนะสิ่งที่ผิดพลาด มีการพูดคุยกันถึงประเด็นปัญหาต่าง ๆ และมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ใฝ่เรียน (6) ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลการเรียน ทั้งทางด้านเนื้อหาและการเรียนรู้ด้วยตนเอง (ทิศนา ขัมมณี, 2550, หน้า 146) อีกทั้งความสำคัญของพันธกิจมหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้านการปลูกฝังให้นักศึกษาตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญานำมาสู่การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเห็นคุณค่าของขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมอันเป็นส่วนหนึ่งของการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม นำมาซึ่งการวิจัยครั้งนี้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือ โดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมนำมาซึ่งการรักษาไว้ของศิลปวัฒนธรรมประจำชาติโดยใช้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักศึกษามีการเรียนรู้ด้วยตนเองนำไปสู่การอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมไทยที่มีคุณค่าอย่างต่อเนื่องสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือ โดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรม รักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ

วิธีการวิจัย

วิธีการวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้วิจัยจัดการเรียนการสอนให้ความรู้เบื้องต้นในส่วนของ วิชาหลักและวิธีการสอนดาบสองมือ เนื้อหาในส่วนของภาคทฤษฎีด้านประวัติความเป็นมา ประโยชน์ ระเบียบประเพณีการเล่น และอุปกรณ์ในการเล่น เพื่อให้นักศึกษาวิชาเอกพลศึกษามีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากนั้นผู้วิจัยให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม โดยกำหนดให้แต่ละกลุ่มมีชื่อประเด็นหัวข้อที่ต้องศึกษาในส่วนของทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ดังนี้ ประเด็นที่ 1 การพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือ โดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง และประเด็นที่ 2 ความพึงพอใจในการเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรม โดยการรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้อธิบายทำความเข้าใจให้กับนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มทราบ ถึงแนวทางหรือแนวความคิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Instruction Emphasizing Learning Process) และเมื่อเกิดการเรียนรู้ขึ้นแล้วจะส่งผลอย่างไรต่อ โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ศึกษาเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นเวลา 4 สัปดาห์

2. ผู้วิจัยนัดหมายนักศึกษาเพื่อสนทนา ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะและแนวทางการทำงานกับนักศึกษาในแต่ละกลุ่มเป็นระยะๆ โดยให้นักศึกษานำผลงานการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มาอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจและความถูกต้องขององค์ความรู้ และผู้วิจัยกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความตั้งใจในการศึกษางานของตนเองเป็นระยะๆ ซึ่งการดำเนินการในขั้นตอนนี้ใช้เวลา 4 สัปดาห์

3. ผู้วิจัยให้นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม นำเสนองานในเนื้อหาที่กลุ่มของตัวเองรับผิดชอบทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ ประกอบกับการสาธิตวิธีการตามขั้นตอนรวมทั้งลักษณะเด่นอื่น ๆ ที่เป็นประเด็นน่าสนใจที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า โดยเพื่อนนักศึกษาสามารถซักถาม ในสิ่งที่เพื่อนนำเสนอหน้าชั้นเรียนได้ ใช้เวลา 4 สัปดาห์

4. ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์นักศึกษารายบุคคลในแต่ละกลุ่มเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นประเด็นต่างๆ ประกอบด้วย 2 ประเด็น คือ การพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือ โดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง และความพึงพอใจในการเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรม โดยการรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมประจำชาติไทยให้ดำรงอยู่ เป็นเวลา 2 สัปดาห์

5. นักศึกษานำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Instruction Emphasizing Learning Process) มาเข้าร่วมแสดงศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือในโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม สานศิลป์สืบวัฒนธรรม มรดกภูมิปัญญาไทย (Soft Power) ในวันที่ 29 มกราคม 2568 ณ ลานศิลปวัฒนธรรม อาคารนครชุม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตารางที่ 1 บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน ในการเรียนรู้ศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือ ในแต่ละสัปดาห์

สัปดาห์ที่	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
1-4	- แบ่งนักศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม ให้คำแนะนำวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองของวิชาดาบสองมือและจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอน เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับทักษะดาบสองมือ วัสดุ และสื่อกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง - ผู้สอนพูดคุยกับผู้เรียนเกี่ยวกับการศึกษาหาความรู้ด้วยตัวเองโดยให้คำแนะนำหรือให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะของดาบสองมือที่มีความเกี่ยวข้องกันเนื้อหาวิธีการ และสื่อการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเลือก	- เลือกหัวข้อ เนื้อหา ทักษะดาบสองมือ วิธีการ และสื่อการเรียนการสอน ตามความสนใจหรือความถนัด - พูดคุยกับผู้สอนเกี่ยวกับการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยรับคำแนะนำหรือความรู้เกี่ยวกับทักษะของดาบสองมือ รวมทั้งเนื้อหา วิธีการ และสื่อการเรียนการสอนที่ตนเลือก โดยดำเนินการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง
5-8	- พบปะพูดคุยกับผู้เรียนเป็นระยะๆ ให้ผู้เรียนนำเสนอผลงานการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และอภิปรายในมุมมองต่างๆ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจและความถูกต้องของความรู้ มีการชี้แนะสิ่งที่ผิดพลาด มีการพูดคุยถึงประเด็นปัญหาต่างๆ มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	- พบปะพูดคุยกับผู้สอนเป็นระยะๆ นำเสนอผลงานการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และอภิปรายในมุมมองต่างๆ กับผู้สอน
9-12	- แนะนำ ชี้แนะในเนื้อหาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่นักศึกษาได้นำเสนอ พร้อมทั้งหยิบยกประเด็นที่น่าสนใจมาพูดคุยเพื่อกระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิด	- นำเสนอเนื้อหาของงานที่ได้รับมอบหมายทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
13-14	- สัมภาษณ์นักศึกษารายบุคคลใน 2 ประเด็นหลัก คือ 1. การพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือ 2. ความพึงพอใจในการเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมโดยการรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมของชาติ นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์	- ให้ข้อมูลที่ได้ศึกษาค้นคว้าพร้อมมุมมองและแนวคิดด้านต่างๆ ที่น่าสนใจกับอาจารย์ผู้สอน

ตารางที่ 1 บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน ในการเรียนรู้ศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือ ในแต่ละสัปดาห์ (ต่อ)

สัปดาห์ที่	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
15	- มีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ทางด้านเนื้อหา ทักษะ และการเรียนรู้ด้วยตนเอง	- เข้าร่วมการแสดงศิลปะการต่อสู้ ดาบสองมือ โครงการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม สานศิลป์ สืบ วัฒนธรรมมรดกภูมิปัญญาไทย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง คือ นักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาหลักและวิธีการสอนดาบสองมือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 รวมทั้งสิ้นจำนวน 36 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interviews) ในงานวิจัยการเรียนรู้ศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือ เพื่อสืบสานมรดกภูมิปัญญาไทย (Soft Power) โดยมีโครงสร้าง/หรือแนวคำถามของแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 การเรียนรู้ศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือ ประกอบด้วย 2 ด้าน ดังนี้

- การพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือ
- ความพึงพอใจในการเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรม

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร วารสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์
2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีสร้างแบบสัมภาษณ์ จากเอกสาร วารสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างแบบสัมภาษณ์ พร้อมทั้งตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขในรายละเอียด
4. นำแบบสัมภาษณ์ ไปหาคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่านพิจารณา และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์ตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ แล้วนำไปเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interviews) ผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเอง โดยการสัมภาษณ์นักศึกษาเป็นรายบุคคล ในแต่ละกลุ่มที่ได้ไปศึกษาตามประเด็นที่ได้รับมอบหมาย

2. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลจากการที่ได้สัมภาษณ์ พร้อมทั้งจำแนกข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์จากเนื้อหา โดยมีกรอบแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ โดยนำข้อมูลที่ได้มารวบรวมจัดให้เป็นหมวดหมู่หาความสัมพันธ์ของข้อมูลจนเห็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในบริบทสังคมและวัฒนธรรมในภาพรวม
2. จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาสรุปและวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยการเรียนรู้ศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือ เพื่อสืบสานมรดกภูมิปัญญาไทย (Soft Power) โดยมีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

นักศึกษาที่เรียนวิชาหลักและวิธีการสอนดาบสองมือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 36 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา แบ่งเป็นเพศชาย 14 คน เพศหญิง 22 คน อายุระหว่าง 20-22 ปี จำนวน 12 คน อายุระหว่าง 23-25 ปี จำนวน 10 คน และอายุระหว่าง 26-28 จำนวน 14 คน มีภูมิลำเนาภาคเหนือ 8 คน ภาคตะวันออก 12 คน ภาคกลาง 14 คน และภาคใต้ 2 คน

ตอนที่ 2 การเรียนรู้ศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือ ประกอบด้วย 2 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือ ศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือถือเป็นการเล่นประเภทหนึ่งที่มีการต่อสู้ตัวต่อตัวเหมือนกับกระบี่กระบองโดยมีการนำเอาวัสดุ อุปกรณ์ที่สามารถพบเห็นได้ทั่ว ๆ ไปมาทำเป็นดาบ เช่น ดาบที่ทำด้วยหวาย หรือดาบที่ทำด้วยเหล็ก และมีการจัดให้มีการเล่นที่อยู่ภายใต้กฎ กติกา ระเบียบ ข้อบังคับที่มีความสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามในการเล่น ดังนั้นการเรียนการสอนในชั้นเรียนจะเน้นที่การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Instruction Emphasizing Learning Process) เพราะจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเลือกหัวข้อ เนื้อหา วิธีการ และสื่อการเรียนรู้ได้ตามความสนใจของตนเอง และจากการศึกษาประวัติความเป็นมา ประโยชน์ ระเบียบประเพณีการเล่น อุปกรณ์ในการเล่น ประเพณีการเรียนดาบสองมือ ขั้นตอนการเล่น การเรียนทักษะภาคปฏิบัติ คือ การถวายบังคม การขึ้นพรหม การรำ การเดินแปลง การตีแม่ไม้ การลดล่อ การตีต่อสู้ การแข่งขัน และมารยาทของผู้เล่นศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือ จึงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เข้าใจจุดประสงค์และเจตนารมณ์ของการเรียนรู้ศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือที่มีความชัดเจนมากขึ้น และจากการที่ได้ฟังนักศึกษาอภิปราย และนำเสนองานหน้าชั้นเรียน พบว่าการเรียนรู้ศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือเป็นกระบวนการการเรียนรู้ที่มีความต้องการที่จะสื่อถึงศิลปะการต่อสู้ของไทยที่มีมาแต่โบราณกาลว่าเป็นศาสตร์การต่อสู้ที่มีความสำคัญทั้งต่อบุคคล ท้องถิ่น สังคม และความเป็นชาติ โดยเมื่อได้เรียนรู้แล้วสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้จริง ยกตัวอย่าง เช่น การนำทักษะการตีต่อสู้หรือทักษะการตีดาบ ที่ได้เรียนมาไปใช้เพื่อป้องกันตัวในยามเกิดเหตุการณ์ไม่ปกติทำให้สามารถเอาตัวรอด

ช่วยให้ตนเองปลอดภัยได้ ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นว่าการเรียนรู้ศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือ เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาต่อยอดนำไปสู่ทักษะการปฏิบัติได้ด้วยความชำนาญและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้จริง

2. ความพึงพอใจในการเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรม ศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือ สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นวัฒนธรรมของชาติไทย เป็นทั้งการเล่น การแสดง และที่สำคัญเป็นศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวด้วยอาวุธไทยที่มีมาตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน การเรียนรู้ดาบสองมือเป็นการใช้อาวุธดาบในการรุกไล่ ถอยรับ เข้าจู่โจม คู่ต่อสู้ อีกทั้งยังสามารถเชื่อมโยงทักษะได้กับ “นวอาวุธ” ในศิลปะการต่อสู้ด้วยมือเปล่า คือ มวยไทยที่ประกอบด้วย 2 หมัด 2 คอก 2 ขา 2 เข่า และ 1 หัว ที่ถือเป็นเสน่ห์และเป็นศาสตร์แห่งการเรียนรู้แขนงหนึ่งที่ปัจจุบันยังคงได้รับการอนุรักษ์เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ ทักษะคติ ค่านิยมผนวกกับความเชื่อ ซึ่งคนไทยได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษถือเป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรม และในปัจจุบันได้มีการพัฒนามาเป็นกีฬาที่มีการแข่งขันโดยได้ผสมผสานปรับเปลี่ยนระหว่างของเก่ากับของใหม่เข้าด้วยกันเพื่อให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน เช่น มีกฎ กติกา ระเบียบ มารยาทในการแข่งขันและมีการตัดสินผลแพ้ชนะด้วยการให้คะแนน มีความสมบูรณ์ตามลักษณะของวัฒนธรรม ดังนั้นผู้เรียนที่เรียนรู้ศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือ หรือวิชาดาบสองมือจึงเกิดความพึงพอใจ ทั้งทางตรงและทางอ้อม คือ ทางตรงนอกจากจะได้เรียนรู้ทักษะการปฏิบัติโดยตรงแล้ว แต่ในอีกด้านหนึ่งในทางอ้อมก็ถือเป็นการสืบสานวัฒนธรรมอันล้ำค่าของคนไทยและชาติไทยที่ควรค่าแก่การรักษาทำนุบำรุงและต่อยอดเพื่อให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

นักศึกษายังได้มีโอกาสนำความรู้และทักษะเกี่ยวกับศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือมาแสดงในงานโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม สานศิลป์ สืบวัฒนธรรม มรดกภูมิปัญญาไทย (Soft Power) ในวันที่ 29 มกราคม 2568 ณ ลานศิลปวัฒนธรรม อาคารนครชุม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งถือเป็นการเผยแพร่แนวความคิด ความรู้สึก ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวข้องกับวิชาดาบสองมือ ทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจและเห็นคุณค่าในศาสตร์วิชาที่มาจากการเข้าใจขั้นตอนของการเรียนรู้ในศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือที่ได้เรียนรู้และนำออกมาแสดงในเชิงประจักษ์ หรือนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ทำให้ผู้ร่วมงานโครงการฯ ดังกล่าว ได้เกิดการรับรู้เรื่องราวของศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือที่เปรียบเสมือนเป็นเอกลักษณ์ของชาติทำให้เกิดความภาคภูมิใจในศิลปะวัฒนธรรมประจำชาติ นำไปสู่การอนุรักษ์และเผยแพร่เพื่อให้เป็นที่ประจักษ์ต่อไป

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

นักศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือ (GAS 3502/RPE 3502) ว่ามีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักศึกษาที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาได้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม อีกทั้งสามารถนำเอาความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และร่วมโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม สานศิลป์ สืบวัฒนธรรม มรดกภูมิปัญญาไทย (Soft Power) ในวันที่ 29 มกราคม 2568 ณ ลานศิลปวัฒนธรรม อาคารนครชุม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งมีความสอดคล้องกับทักษะ

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีในการอนุรักษ์วัฒนธรรม
ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติไทยเพื่อให้ดำรงไว้ และมีการเผยแพร่ให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ต่อไป



ภาพที่ 1 การเข้าร่วมโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม สาขาศิลป วัฒนธรรม
มรดกภูมิปัญญาไทย (Soft Power)

สรุปและอภิปรายผล

1. ด้านสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

นักศึกษาที่เรียนวิชาหลักและวิธีการสอนดาบสองมือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 36 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา แบ่งเป็นเพศชาย 14 คน เพศหญิง 22 คน อายุระหว่าง 20-22 ปี จำนวน 12 คน อายุระหว่าง 23-25 ปี จำนวน 10 คน และอายุระหว่าง 26-28 จำนวน 14 คน มีภูมิลำเนาภาคเหนือ 8 คน ภาคตะวันออก 12 คน ภาคกลาง 14 คน และภาคใต้ 2 คน มีทั้งนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงที่ลงทะเบียนเรียน อีกทั้งช่วงอายุของนักศึกษาไม่ได้ห่างกันมาก แต่ละคนมาจากภูมิลำเนาที่แตกต่างกันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ซึ่งถือเป็นการฝึกให้นักศึกษาได้เรียนรู้ซึ่งกันและกันรู้จักปรับตัวเพื่อให้ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากนั้นแบ่งกลุ่มนักศึกษาเป็น 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีชื่อประเด็นหัวข้อที่ต้องศึกษา ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ประเด็นการพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือ

กลุ่มที่ 2 ประเด็นความพึงพอใจในการเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรม

2. การพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือ

การที่ผู้สอนใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยจะเน้นที่การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Instruction Emphasizing Learning Process) แก่ผู้เรียนทั้งด้านความรู้และทักษะที่เกี่ยวกับศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือซึ่งถือว่าการจัดการเรียนการสอนในลักษณะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและสามารถสะท้อนให้เห็นถึงการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นรูปธรรมสามารถเข้าถึงได้ โดยผู้เรียนจะเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนลักษณะดังกล่าวนี้บรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ผู้สอนได้ตั้งไว้ซึ่งการเรียนรู้ด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือถือเป็นการบูรณาการองค์ความรู้ ทักษะกระบวนการ การถ่ายทอดความรู้จากการที่ได้ไปศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และ เพียว ยินดีสุข, 2557, หน้า 134) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด คือ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนใช้ทักษะกระบวนการ สร้างความรู้ด้วยตนเองและสามารถถ่ายโอนความรู้ นำความรู้ไปใช้ จัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน เน้นการผสมผสานสาระการเรียนรู้ หรือเน้นบูรณาการค้นคว้าจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ทั้งแหล่งความรู้ที่มีชีวิตและแหล่งความรู้ที่ไม่มีชีวิต สามารถพัฒนาปัญญาหลากหลายด้าน ตลอดจนมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

ส่วนการที่ผู้สอนใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยเน้นที่การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Instruction Emphasizing Learning Process) ซึ่งวิชาศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือถือเป็นการเรียนรู้ทักษะกระบวนการที่ต้องเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by doing) หรือมีการฝึกฝนปฏิบัติด้วยตนเอง จนทำให้เกิดความรู้ที่ได้มาจากการปฏิบัติ นำมาซึ่งการเกิดเจตคติในทางบวกกับสิ่งที่ได้เรียนรู้มา และส่งผลมายังพฤติกรรมปฏิบัติที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับมโนทัศน์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังที่ (วาสนา คุณาอภิสิทธิ์, 2552, หน้า 156) กล่าวว่า การจะทำให้มนุษย์เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (หรือมีทักษะ) ได้นั้น ต้องเป็นไปตามกระบวนการ คือ มีความรู้ มีเจตคติ มีทักษะหรือพฤติกรรมปฏิบัติจริง

และไม่จำเป็นต้องเรียงตามลำดับให้ตายตัว เพราะอาจเกิดอะไรก่อนก็ได้ แต่หากมีความรู้เพียงอย่างเดียวมี อาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ เพราะมิได้มีเจตคติความรัก ความชอบ ความพึงพอใจ ความ ตระหนักรู้ การเห็นคุณค่า เจตคติจึงเป็นแรงจูงใจที่มีความสำคัญมาก นอกจากนั้นการปฏิบัติหรือการมีทักษะ อาจนำไปสู่การมีความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง (Learning by Doing) แล้วจึงเกิดเจตคติตามมา จึงมี ความเชื่อว่า หากต้องการให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (การปฏิบัติ) ต้องทำให้เกิดเจตคติที่ดีนำมาก่อน

3. ความพึงพอใจในการเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรม

การเรียนรู้ศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือ ถือได้ว่าเป็นการสื่อถึงวัฒนธรรมของชาติไทย ถือได้ว่าเป็น ศิลปะการต่อสู้ด้วยอาวุธประจำชาติที่ได้มีการเผยแพร่ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นมาจวบจนถึงปัจจุบันทั้งในประเทศ และต่างประเทศ จนได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐกำหนดให้บรรจุการเรียนการสอนวิชาดาบไว้ในหลักสูตร ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรระดับอุดมศึกษา ซึ่งการเรียนรู้ศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือได้สะท้อน แนวความคิด ความรู้สึก ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมไทยที่มีอยู่ควบคู่ไปกับศิลปะการต่อสู้ ประจำชาติ และสามารถต่อยอดทำให้เกิดความพึงพอใจในคุณค่าทางภูมิปัญญาแก่ผู้เรียน ผู้พบเห็น หรือผู้ที่ สนใจ ควรค่าแก่การรักษา ทำนุบำรุงและต่อยอดเพื่อให้คงอยู่คู่กับชาติไทย สอดคล้องกับ สำนักวิชาการและ มาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2567, หน้า 40) ได้ กล่าวว่า หากมองในมิติคุณค่าของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม สิ่งเหล่านี้เป็นรากเหง้าและสิ่งสะท้อนตัวตน ของผู้คนแต่ละชาติพันธุ์ เป็นบ่อเกิดของความเจริญรุ่งเรืองในปัจจุบัน รวมทั้งการอธิบายความสัมพันธ์ที่มีต่อ กันระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ มนุษย์กับมนุษย์ด้วยกัน ซึ่งเป็นพัฒนาการที่ยาวนานของสังคมมนุษย์ และหาก จะมองในมิติเชิงคุณค่าทางเศรษฐกิจมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเหล่านี้เป็นทรัพยากรที่สามารถนำมาต่อยอด ให้เกิดการสร้างสรรค์เชิงสร้างสรรค์และการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ ดังนั้นคงจะสรุปได้ว่ามรดกภูมิปัญญาทาง วัฒนธรรม คือ ทรัพย์สมบัติจากบรรพชน ที่รอการนำกลับมาใช้ซึ่งยังนานวันยังมีคุณค่า มีมูลค่าเพิ่มขึ้น และยิ่ง ใช้ยิ่งเกิดประโยชน์ แต่ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของความเหมาะสมกับบริบทของสังคมใหม่และการนำมาใช้อย่าง ยั่งยืน

นักศึกษายังได้มีโอกาสต่อยอดคุณค่าทางวัฒนธรรมนี้โดยได้นำความรู้และทักษะเกี่ยวกับศิลปะการ ต่อสู้ดาบสองมือที่ได้เรียนรู้มาแสดงในงานโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม สานศิลป์ สืบวัฒนธรรม มรดกภูมิ ปัญญาไทย (Soft Power) ในวันที่ 29 มกราคม 2568 ณ ลานศิลป วัฒนธรรม อาคารนครชุม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งถือเป็นโอกาสของนักศึกษาในการได้เป็นส่วนหนึ่งของการถ่ายทอดศิลปะการต่อสู้ ดาบสองมือที่ได้จากการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ให้กับผู้ชมที่ร่วมในงานโครงการฯ ดังกล่าวได้ รับชม นับได้ว่าเป็นการเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรมไทยที่ทรงคุณค่าเพื่อให้คนรุ่นหลังได้ศึกษา ซึ่งมองในอีก แง่มุมทำให้ตัวนักศึกษาผู้แสดงมีความพึงพอใจ ที่มีส่วนในการทำให้ผู้ที่ได้ร่วมในงานโครงการฯ ได้รับรู้ถึง คุณค่าทางจิตใจ นำมาซึ่งความภาคภูมิใจในคุณค่าของวัฒนธรรมไทยด้านศิลปะการต่อสู้ที่ควรค่าแก่การสืบทอด ให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ในอนาคต สอดคล้องกับ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 1) ได้กล่าวว่า

ทฤษฎีการสืบทอดมรดก ทฤษฎีนี้เชื่อว่า พฤติกรรมการเล่นเป็นมรดกของมนุษยชาติที่จะต้องได้รับการสืบทอดสำหรับคนรุ่นหลัง และถือว่าการเล่นเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยพบว่า การเรียนรู้ศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือ เป็นศิลปวัฒนธรรมการต่อสู้ด้วยอาวุธ ที่เกิดจากภูมิปัญญาของบรรพบุรุษไทย สามารถพัฒนาร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือยังเป็นศาสตร์ที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายสำหรับคนไทยทุกเพศ ทุกวัยอีกด้วย ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ควรมีการสนับสนุนการพัฒนา การเรียนรู้ศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนในโรงเรียน และส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือให้กับประชาชนทั่วไป ดังนี้

1. กระทรวงศึกษาธิการ ควรมีการสนับสนุนและส่งเสริมศิลปะการเรียนรู้ดาบสองมือในสถานศึกษา โดยการสร้างหลักสูตรการเรียนรู้ดาบสองมือสำหรับนักเรียนในทุกระดับชั้น เพื่อขยายความนิยมให้แพร่หลายผ่านการศึกษาและกระตุ้นให้การเรียนรู้ศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือมีความน่าสนใจที่จะศึกษา รวมถึงให้การส่งเสริมการเรียนรู้ลงไปในระดับองค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อให้การเรียนรู้ศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือสามารถเข้าถึงเด็กและเยาวชนได้ในทุกพื้นที่ของประเทศ นอกจากนี้ ควรมีการจัดเนื้อหาหรือหลักสูตรการเรียนการสอนดาบสองมืออย่างเป็นขั้นตอนเพื่อให้เกิดคุณประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

2. กระทรวงวัฒนธรรม โดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ควรอนุรักษ์สืบสานศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือให้คงคุณค่าตามอัตลักษณ์ สร้างค่านิยมและภาพลักษณ์ที่ดี มีการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นว่าศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือไม่ใช่ความรุนแรง แต่เป็นศิลปวัฒนธรรม เป็นการเล่น และกีฬาของชาติไทยที่ประชาชนชาวไทยต้องช่วยกันอนุรักษ์

3. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ควรให้ความสำคัญกับนโยบายการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่มีการนำเสนอศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือสู่ประชาคมโลก และมีการประยุกต์ใช้ให้เป็นสิ่งดึงดูดใจทาง การท่องเที่ยวเพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวระดับโลก มีการนำไปเผยแพร่ในเวทีโลก ควบคู่ไปกับมวยไทย เพราะเป็นศิลปะและศาสตร์ที่ทรงคุณค่าควรแก่การยกย่องให้เป็นกีฬามรดกโลก

4. กระทรวงพาณิชย์ ควรมีนโยบายที่มุ่งเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือ สร้างงาน สร้างรายได้เพื่อให้เติบโตอย่างมั่นคง ภายใต้แนวคิดศิลปะการต่อสู้ไทยสร้างคน สร้างเศรษฐกิจ และสร้างความยั่งยืน นอกจากนี้ ควรมีการจัดโครงการฝึกอบรมการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างสำนักเรียน หรือแหล่งการเรียนรู้ดาบสองมือ เพื่อเป็นการสร้างอาชีพด้านศิลปะการต่อสู้ในเชิงเผยแพร่ประชาสัมพันธ์วัฒนธรรมไทย

5. หน่วยงานภาคเอกชน เช่น สมาคม ชมรม สำนักเรียน กลุ่มอาวุธไทย หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องด้านการเรียนรู้ศิลปะการต่อสู้ดาบสองมือ เป็นต้น ควรส่งเสริมศักยภาพขององค์กรให้สูงขึ้น มีการจัดการแข่งขันเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน มีการพัฒนาสนามแข่งขัน และรูปแบบการแข่งขัน ในการต่อยอด

และส่งเสริมเพื่อการสร้างอาชีพ พัฒนาเยาวชนเพื่อสร้างสรรค์ชุมชนและสังคม รวมถึงส่งเสริมทางด้านอุปกรณ์การกีฬาตาบสองมืออย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะจากการนำผลงานวิจัยไปใช้

1. ควรมีแนวทางและต้นแบบในการจัดการเรียนรู้ตาบสองมือในระดับอุดมศึกษา เพื่อจะได้มีการประเมินผลการเรียนการสอน แล้วนำผลการประเมินที่ได้มาใช้ในการปรับปรุง แก้ไขเพื่อให้ความเหมาะสมกับสภาพของนักศึกษาและสภาพแวดล้อมที่มีอยู่ภายในของแต่ละมหาวิทยาลัย

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในภาครัฐ เช่น กรมพลศึกษา การกีฬาแห่งประเทศไทย ควรมีการจัดทำเนื้อหาเกี่ยวกับการต่อสู้ตาบสองมือในรูปแบบหนังสือ ตำรา และสื่อออนไลน์ แล้วนำไปเผยแพร่ในห้องสมุดของมหาวิทยาลัย เพื่อให้สามารถเข้าถึงนักศึกษาทุกมหาวิทยาลัยได้ในทุกพื้นที่ของประเทศ เพื่อให้นักศึกษาได้นำความรู้และทักษะของตาบสองมือไปประยุกต์ปรับใช้ในการออกกำลังกายเพื่อความถูกต้องเหมาะสมตามสรีรวิทยา และใช้เป็นศิลปะการต่อสู้ในการป้องกันอันตรายในยามคับขันที่จะเกิดแก่ชีวิตและทรัพย์สินได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาแบบแผนการเรียนรู้ศิลปะการต่อสู้ตาบสองมือระดับอุดมศึกษาแบบบูรณาการ โดยจัดการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการทางด้านทักษะเพื่อเชื่อมโยงให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในปัจจุบัน

2. ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาหลักสูตรรายวิชาตาบสองมือ สำหรับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติต่อไปด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

3. ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เจาะลึก (In Depth Interview) และ/หรือ การสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เช่น ครูผู้สอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เชี่ยวชาญด้านกีฬาตาบสองมือในมหาวิทยาลัย ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการธุรกิจกีฬาอาชีพ ผู้บริหารมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ นายกสมาคมศิลปะการต่อสู้ไทย นักกีฬาตาบสองมือ เป็นต้น เพื่อนำผลการวิจัยมาศึกษาเปรียบเทียบให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น

4. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเดินทางมาเรียนศิลปะการต่อสู้ตาบสองมือของชาวต่างประเทศ หรือแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อความต้องการเรียนตาบสองมือกับครูตาบชาวไทยของชาวต่างประเทศ โดยนำผลการศึกษามาวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อให้เห็นถึงปัจจัยหลักที่มีความสำคัญในการจัดทำหลักสูตรตาบสองมือ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนตาบสองมือให้ดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). กีฬาพื้นบ้าน. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ทิศนา ขัมมณี. (2550). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข. (2557). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาสนา คุณาอภิสิทธิ์. (2552). การพัฒนาหลักสูตร: แนวคิด ทฤษฎี และกระบวนการปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา. องค์การค้ำของ สกสค.
- ศรีประภา แม้นสงวน. (2532). ดาบสองมือ (Thai swords). กิ่งจันทร์การพิมพ์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2567). แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Intangible Cultural Heritage into Classroom). ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอมมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุภาวดี ลาภเจริญ. (2567). ผู้นำพลังบวกแห่งยุคการเรียนรู้สมัยใหม่. มิตรภาพการพิมพ์และสตูดิโอ.
- เอกวิทย์ ณ ถलग. (ม.ป.ป.). แนวความคิดเกี่ยวกับการสืบทอดและปรับปรุงวัฒนธรรมให้สมัย. ม.ป.ท. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- OKMD. (2568, กรกฎาคม 31). เรียนรู้ปรับตัว กับทักษะแห่งอนาคต. <https://www.okmd.or.th>